

Kryzys tożsamości

Przedmiot studium: Iz 1; 5.

Część I: Przegląd

Rozdziały Iz 1-5 stanowią wprowadzenie do *Księgi Izajasza*. Ta część księgi opisuje nie tylko opłakany stan izraelskiego społeczeństwa ogółem, ale zwłaszcza jego stan duchowy. Skierowanie uwagi na duchowy stan Izraela stanowi główny temat księgi. Z ogólnego obrazu wynika, że religijność ludu Bożego została wypaczona.

Czy w tak trudnej sytuacji istniała jeszcze jakaś nadzieja? Owszem, tak. Dlatego niektórzy nazywają *Księgę Izajasza* Ewangelią *Starego Testamentu*. W Iz 1,2 zawarte jest poświadczenie, że to Pan powołał swój lud do istnienia: „Synów odchowałem i wypiastrawałem”. W porównaniu do winnicy Iz 5 opisuje troskę Boga o Jego dzieci: „Przekopał ją i oczyścił z kamieni, i zasadził w niej szlachetne szczepy. Zbudował w niej wieżę i wykuł w niej prasę, oczekiwał, że wyda szlachetne grona, lecz ona wydała złe owoce. (...) Cóż jeszcze należało uczynić mojej winnicy, czego ja jej nie uczyniłem?” (Iz 5,2.4).

Bóg w swojej miłości powstrzymuje się przed zniszczeniem Jego ludu. Przez proroka Ozeasza współczesnego Izajaszowi Bóg opisał swój wewnętrzny gniew i wzburzenie z powodu odstępstwa swego ludu: „Jakże mógłbym cię porzucić, Efraimie, zaniechać ciebie, Izraelu? Jakże mógłbym zrównać ciebie z Adam, postąpić z tobą jak z Seboim? Zadrżało we mnie serce, byłem do głębi poruszony” (Oz 11,8). Bóg podejmie kolejny wysiłek, by nawrócić swój lud do siebie. W swoim przesłaniu nie ukrywa grzesznego stanu Izraelitów. Tak więc wprost raz za razem wzywa ich, by wrócili do Niego. Dlatego Bóg przemawia - „oto Pan mówi” (Iz 1,2). Pamiętając o tym, zbadamy trzy zasadnicze tematy studium tego tygodnia: (1) deklarację „oto Pan mówi”, (2) grzeszny stan narodu oraz (3) zaproszenie: „Chodźcie więc (...) jeżeli zechcecie” (Iz 1,18-19).

Część II: Komentarz

„Oto Pan mówi”. Iz 1,1 wskazuje, że wizja bezpośrednio dotyczy Judy i Jerozolimy. Jednak przez wyrażenie: „Słuchajcie, niebiosie, i uważnie przysłuchuj się, ziemio!” (Iz 1,2) Izjasz sugeruje, że przesłanie jest skierowane do szerszego kręgu odbiorców. Jako czytelnicy, musimy być świadomi faktu, że pierwszoplanowymi adresatami tej proroczej księgi są ludzie żyjący w czasach Izajasza. Jednocześnie musimy wiedzieć, że przesłanie Izajasza sięga daleko poza czasy i miejsce, w których pisał, oraz poza krąg pierwotnych adresatów.

Wielokrotnie Izjasz żywa wyrażeniami takich jak „oto Pan mówi” i podobnych. Proroctwa w *Księdze Izajasza* są w pełni wiarygodne, gdyż są przesłaniem skierowanym przez samego Boga. Ten fakt jest podkreślany od pierwszego rozdziału księgi w różnych formach: „oto Pan mówi” (Iz 1,2), „Słuchajcie Słowa Pana” (Iz 1,10), „mówi Pan” (Iz 1,18), „usta Pana tak powiedziały” (Iz 1,20) oraz „tak mówi Pan Zastępów, Mocarz Izraela” (Iz 1,24). Autor jasno podkreśla, że wizje pochodzą od Pana. Innymi słowy, wizja jest Bożym objawieniem.

Jak Bóg jest przedstawiony w *Księdze Izajasza*? Autorem przesłania jest Pan. Bezpośrednimi odbiorcami przesłania jest Jego lud w czasach Izajasza, ale wyraźnie zaznaczone jest, że przesłanie to dotyczy ludu Bożego we wszystkich czasach, w tym także Jego reszty w czasie końca. Bóg Izajasza jest przedstawiony na wiele sposobów w tym rozdziale. Jest Panem, Świętym. Ciekawe, że w pierwszym nawiązaniu do Boga autor używa słowa „JHWH”, które jest najczęściej używanym tytułem Boga w całej księdze. JHWH podkreśla Bożą immanencję. Imię JHWH objawia nie tylko wieczną egzystencję Boga, ale także więź przymierza z Jego ludem. W w. 10 Izjasz przedstawia Boga jako „Elohim”, Boga transcendentnego, Władcę wszechświata. Czasami Izjasz używa połączenia „Pan Bóg” (Iz 61,1). Inne pojedyncze odwołanie do Boga w tym rozdziale to „Święty Izraelski” (Iz 1,4), tytuł charakterystyczny dla Izajasza (użyty przez niego 25 razy).

Grzeszny naród. *Księga Izajasza* mówi wyraźnie o sytuacji ludu Bożego w tamtym czasie. Izjasz wspomina pełną miłości troskę Pana o Jego lud: „Synów odchowałem i wypiastrawałem” (Iz 1,2). Jednak Juda zapomniała o wiernej miłości Boga, więc Bóg skarży się: „lecz oni odstąpili ode mnie” (Iz 1,2). Jak doświadczenie grzechu jest wyrażone w tej części? Istnieje kilka hebrajskich słów odnoszących się do grzechu. W tym studium przedstawimy krótko najważniejsze słowa tłumaczone jako „grzech”, użyte w Iz 1.

Iz 1,2 używa hebrajskiego słowa *pāša'* w celu opisania grzesznego czynu. Słowo to jest przetłumaczone jako „odstąpili” w zdaniu: „lecz oni odstąpili ode mnie”. Słowo to wskazuje także na bunt. Inne jego znaczenia to „zerwać [z]” czy „być niełojalnym” (Ludwig Koehler i Walter Baumgartner, *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, t. 3, Leiden - Nowy Jork - Kolonia 1996, s. 981). Innymi słowy, *pāša'* opisuje zerwanie więzi. Choć przeważnie słowo to oznacza akt nieposłuszeństwa, *Biblia* traktuje taki akt jak przestępstwo zagrożone karą.

Inne słowo oznaczające grzech to *ḥātā'* (Iz 1,4), które w połączeniu ze słowem „lud” może być przetłumaczone jako „grzeszny naród”. W tym przypadku słowo to jest użyte jako czasownik, a jego zasadniczym

znaczeniem jest „minąć się z celem”, „zawinić”, „uchylić (w manierach czy moralności)”, „popęlnić grzech” i „być winnym” (William L. Holladay, *A Concise Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, Grand Rapids 1988), s. 100). Judejczycy są ludem obciążonym winą, gdyż zerwali więź przymierza z Panem, postąpili źle. Obrazili Pana, więc są winni wobec Niego.

Paralelne do określenia „naród grzeszny” w Iz 1,4 jest wyrażenie przetłumaczone jako „lud obciążony winą”. Hebrajskie słowo przetłumaczone jako „wina” to *‘āwôn*. Rzeczownik ten opisuje „działanie, które jest niewłaściwe lub złe”, celowe lub niezamierzone wykroczenie (William L. Holladay, *A Concise Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, s. 268). Podobnie jak poprzednie słowo, *ḥātā*, *‘āwôn* opisuje czyn, który nie jest właściwy.

Druga część Iz 1,4 przedstawia stan Izraelitów: są oni „potomstwem złoźników” i „synami wyrodnymi”. Przyczyna leży w kolejnych słowach: „Opuścili Pana (...) odwrócili się wstecz”. Grzech jest tu przedstawiony jako porzucenie Pana i pociąga za sobą bunt, złe postępowanie, niewłaściwe czyny i winę. Iz 1,3 stosuje ciekawy opis syntezujący ten ostatni punkt w relacji do ludu Bożego: „Wól zna swego właściciela, a osioł złób swego pana, lecz Izrael nie ma rozeznania, mój lud niczego nie rozumie”. Sytuacja Izraela jest tragiczna nawet w kategoriach logicznego rozumowania. Jednak Pan próbuje jeszcze raz przekonać swoje dzieci. To jest podstawa Jego oświadczenia: „Chodźcie więc, a będziemy się prawować” (Iz 1,18).

„Chodźcie więc (...) jeżeli zechcecie”. Izraelitom zapewnione zostało wszystko, by mogli się stać wielkim i wspaniałym narodem. Jednak w końcu doszli do takiego stanu, że można ich było porównać jedynie do Sodomy i Gomory (zob. Iz 1,10). Ale Pan mógł dokonać cudu i odrodzić ich. Obiecał im: „I zwrócę swoją rękę przeciwko tobie, i wytopię w tyglu twój żużel, i usunę wszystkie twoje przymieszki” (Iz 1,25).

Droga powrotu do Boga zaczyna się od Jego wezwania skierowanego do Jego wiernych, aby dostrzegli i zrozumieli swoją sytuację. Po pierwsze, ich życie zostało skażone przez grzech. Pan potwierdza: „Cała głowa chora i całe serce słabe. Od stóp do głów nic na nim zdrowego” (Iz 1,5-6). Kolejny poważny problem to fałszywa religia. Rytualizm zajął miejsce autentycznego nabożeństwa (Iz 1,11-14). Te okoliczności prowadzą do niesprawiedliwości między ludźmi i powodują spustoszenie kraju (Iz 1,7.17).

Po przywołaniu Izraelitów do uznania ich stanu, Pan wezwał ich słowami: „Chodźcie więc, a będziemy się prawować” (Iz 1,18). Słowo „prawować” jest tłumaczeniem hebrajskiego czasownika *nivāḵḥā* i wskazuje prawną dysputę. Obie strony - JHWH i lud - mogą omówić to, co je boli. Słowo to sugeruje także uznanie czyjejś racji (Ludwig Koehler i Walter Baumgartner, *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, t. 1, s. 134). Innymi słowy, Bóg wzywa swój lud, by się bronił. Ale jak to możliwe, skoro naród jest grzeszny? Pan oferuje rozwiązanie: „Choć wasze grzechy będą czerwone jak szkarłat, jak śnieg zbieleją; choć będą czerwone jak purpura, staną się białe jak wełna” (Iz 1,18). To znaczy, że Bóg, którego Izajasz przedstawia w pierwszym rozdziale swojej księgi, jest jedynym, który może oczyścić i usprawiedliwić swój lud. Micheasz, inny prorok współczesny Izajaszowi, zapytywał: „Któż jest, Boże, jak Ty, który przebaczasz winę, odpuszczasz przestępstwo resztkę swojego dziedzictwa?” (Mi 7,18). Ten dar przebaczenia może zostać przyjęty albo odrzucony. Zatem po ofercie w Iz 1,18 Pan wyjaśnia, że nowe życie jest możliwe jedynie, „jeżeli zechcecie” (Iz 1,19) czy „jeżeli będziecie ulegli” (Iz 1,19 BT). Tak więc w tym kontekście przesłanie przypowieści w Iz 5 staje się bardziej zrozumiałe: „Teraz więc, o mieszkańcy Jeruzalem i mężowie z Judy, rozsądźcie, proszę, między Mną a między winnicą moją. Co jeszcze miałem uczynić winnicy mojej, a nie uczyniłem w niej?” (Iz 5,3-4).

Część III: Zastosowanie

1. Pierwszy temat, do którego odnieśliśmy się w tym studium, wiąże się z objawionym Słowem Bożym. W *Biblii* mamy „silnie potwierdzone prorockie słowo” (2 P 1,19 BE). Zatem kiedy studiujemy *Biblię*, studiujemy nie zwykłą książkę, ale objawione Słowo Boże - to, co mówi do nas Bóg.

- Czy to, co Bóg powiedział przez proroków nadal jest ważne dla ciebie? Wyjaśnij swoją odpowiedź.
- Jak *Biblia* określa twoją tożsamość jako wyznawcy Boga?
- Według tego, jak rozumiesz *Biblię*, jakie cechy Boga najbardziej wpływają na Ciebie?

2. Drugi temat poruszony w lekcji to grzeszność Izraelitów, ludu Bożego. Grzech to nie jedynie złe czyny, ale także złe myśli, odrzucanie autorytetu Boga w naszym życiu czy akt wewnętrzznego buntu. Izraelici stanęli wobec podwójnego zagrożenia ze strony grzechu: (1) grzech wpędzał ich w najgorsze występne czyny; (2) grzech prowadził ich do formalnej religii pozbawionej zbawiennej łaski. Ich religia jest religią na pokaz, grą pozorów - wydaje się, że żyją duchowo, a tak naprawdę są wewnętrznie martwi.

- Jak możemy rozpoznać, że nasze doświadczenie religijne zamienia się w formalizm?

3. W związku z Bożym przebaczeniem Izajasz przedstawia Boga jako zainteresowanego dobrem Jego ludu. Bóg pragnie nam przebaczyć i nas odkupić, a skrucza jest elementem tego procesu (Iz 1,27). Ponadto mamy tylko dwie możliwości do wyboru: usłuchać Jego głosu albo nie usłuchać (Iz 1,19-20). Jego zaproszenie nie zmieniało się przez wieki: „Przyjdźcie więc, by pospierać się ze Mną” (Iz 1,18 BKR).

- Czy jesteś gotowy pozwolić Bogu dokonać odrodzenia w tobie? Jeśli nie, co musisz zrobić, by być gotowy?